

*Цимбал С. В.,**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри китайської мови і перекладу
факультету східних мов
Київського університету імені Бориса Грінченка**Максимець В. О.,**викладач кафедри китайської мови і перекладу
факультету східних мов
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ІМПЛІЦИТНА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «МИР» У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. У статті розглядаються особливості імпліцитної вербалізації концепту МИР у дипломатичному дискурсі сучасної китайської мови на матеріалі положень щодо політичного вирішення української кризи, висунутих Китаєм у першу річницю російсько-українського воєнного конфлікту, що дало змогу окреслити багатокомпонентну структуру досліджуваного концепту.

Досліджено, що у контексті китайськомовного дипломатичного дискурсу, що є різновидом політичного дискурсу, функціонує низка концептів, таких як ГАРМОНІЯ, НЕВТРУЧАННЯ, ВЗАЄМНА ВИГОДА тощо, серед яких чільне місце посідає концепт МИР, який втілює у собі різноманіття уявлень про найвищу моральну цінність кожного народу, закарбованих у китайськомовній свідомості.

З'ясовано, що досліджуваний концепт актуалізується передусім за допомогою поняття 和平 héping «мир», кожен із компонентів якого є мінімальною номінативною одиницею аналізованого загальнолюдського феномену: букв. 和 гармонія; жити в злагоді з навколишнім світом; доброзичливість; 平 спокій; рівний; благополучний; заспокоїтися. Крім цього, вартим уваги виявилися інші дефініції поняття «мир», втілених у концепціях, характерних як для європейської культури (напр., 和平鸽 hépinggē «голуб миру»), так і суто для китайської (和平共处 héping gòngchǔ «мирне співіснування», 和平共处五项原则 héping gòngchǔ wǔxiàng yuánzé «п'ять принципів мирного співіснування») тощо. Ці та інші лексичні одиниці відіграють важливу роль у формуванні та функціонуванні концепту МИР на теренах сучасного дипломатичного дискурсу китайської мови, основною характеристикою якого виявилася імпліцитність або опосередковане вираження на мовному рівні. Серед них фігурують дванадцять пунктів про мир, сформульованих та висунутих китайським урядом як основну позицію у міждержавних відносинах, що включають у себе дотримання суверенітету, припинення вогню, гарантію доставки продовольства, підтримання безпеки АЕС тощо.

Ключові слова: концепт, мир, дипломатичний дискурс, імпліцитність, позиція Китаю.

Постановка проблеми. Вербалізація концептів є процесом перетворення абстрактних ідей і понять у словесні вирази, доступні для сприйняття та розуміння. Проблема втілення концептів на мовному рівні і досі потребує ґрунтовного вивчення, оскільки цей процес характеризується низкою особливостей

та вимагає ретельного розгляду властивостей мови та контексту, у якому ці концепти передаються.

Передусім вербалізація є суб'єктивною, оскільки залежить від особи, яка передає за допомогою мови те чи інше поняття різними способами, залежно від розуміння, досвіду та точки зору мовця. Не менш важливим постає контекст, у якому вживається концепт, адже одні й ті самі слова можуть мати різне значення залежно від мовного оточення, що призводить до непорозумінь. Вербалізація зокрема залежить від культури, оскільки в різних культурах містяться різні слова чи фрази для позначення того самого концепту, що також може призвести до труднощів у спілкуванні. Зокрема це стосується метафоричного вираження концептів, оскільки метафори можуть допомогти зробити абстрактні чи складні ідеї більш відчутними та зрозумілими, однак водночас можуть ввести в оману або заплутати, якщо послуговуватися ними без відповідного контексту. Врешті-решт, вербалізація часто є неповним зображенням концептів, оскільки слова можуть не в повній мірі передати їх багатство та складність.

Крім наведених вище особливостей, варто також згадати те, що різноманітні концепти знаходять своє вираження у низці так званих дискурсів, що в широкому розумінні належить до використання мови в соціальному контексті. Дискурс охоплює не лише слова, які ми використовуємо, але й контекст, у якому вони вживаються, людей, які говорять або пишуть, а також соціальні та культурні норми, які формують спілкування. Дискурс може мати багато різних форм, включаючи письмові тексти, усну розмову, спілкування в Інтернеті та навіть невербальну комунікацію, таку як жести та міміка.

Мета статті: проаналізувати специфіку та характерні особливості вербалізації концепту МИР у китайськомовному дипломатичному дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Термін «дискурс» зустрічається вже декілька тисячоліть у значенні «діалог», «бесіда, розмова», «міркування» в лінгвістиці, соціології, психології, філософії та інших відповідних дисциплінах, що продукує різні погляди на його визначення. Саме у лінгвістиці це поняття почало широко використовуватись після публікації статті американського лінгвіста З. Харрриса «Аналіз дискурсу», який визначив дискурс як «метод аналізу зв'язного мовлення,

призначений для виведення дескриптивної лінгвістики за межі одного речення в даний момент часу й для співвіднесення мови і культури» [1, с. 335]. Т. ван Дейк, якого часто називають основоположником когнітивних досліджень дискурсу, визначив дискурс як складне комунікативне явище, комунікативну подію, яка поєднує в собі крім мовної форми, ще й когнітивну структуру та мовленнєвий акт [2]. Сучасний погляд на поняття «дискурс» корелює наведені визначення і пояснює його як «тип комунікативної діяльності, інтерактивне (і трансактивне) явище, яке має різні форми вияву (усну, писемну, внутрішню, паралінгвальну), відбувається в межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників спілкування, являє собою складний синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя», має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів» [3, с. 42–43]. У рамках нашого дослідження зокрема погодимося із тезою Н. Шевчук про визначення дискурсу як «тексту (у широкому розумінні), створеним за певних обставин, у певній ситуації (побутова розмова, політичні дебати, наукова конференція тощо) з використанням певних стратегій і тактик, залежно від поставленої мети (маніпуляції, аргументації, переконання та ін.), спрямований на певну аудиторію, яка володіє необхідними фоновими знаннями» [4, с. 264].

Відповідно до цього та інших критеріїв, різні фахівці виокремлюють низку типологій дискурсів та розглядають дискурс «як функціональний стиль, різновид мовлення (усний, писемний, науковий, художньо-белетристичний, діловий, літературний), різновид функціонального стилю (юридичний, судовий, газетний, радіодискурс, теледискурс, театральний, і сфері публік рілейшнз, рекламний, святковий), як жанр художньої літератури (прозовий, ліричний, драматичний)» тощо [5, с. 138].

Залежно від типу використовуваного дискурсу може змінюватися і вербалізація концептів. Наприклад, у науковому дискурсі концепти зазвичай вербалізуються за допомогою технічної мови, яка є специфічною для тієї чи іншої галузі. Вчені зокрема часто використовують спеціальну лексику та жаргон для опису складних ідей і можуть послуговуватися діаграмами, графіками чи іншими наочностями. Водночас у юридичному дискурсі концепти зазвичай вербалізуються за допомогою формальної та технічної мови, яка є специфічною для правової сфери. Професіонали в галузі права часто використовують чітку мову для опису правових концепцій і можуть покладатися на правовий прецедент або прецедентне право для підтвердження своїх аргументів. Що стосується політичного дискурсу, то у ньому концепти часто вербалізуються за допомогою мовних засобів, які призначені для переконання або впливу на інших. Політичні оратори можуть використовувати риторику, переконливі та емоційні звернення (пропаганда), щоб донести свої ідеї та отримати підтримку своїх позицій.

Як відомо, політичний дискурс існує в двох формах: усній та письмовій. Погодимося з Н. Акінчиць, що до усної форми належать оформлені на основі риторичних традицій та розроблені в античні часи публічні виступи політиків високого рангу, їх інтерв'ю, виступи на радіо та телебаченні, пресконференції, парламентські дебати, блоки політичних новин в теле- і радіопередачах тощо. Водночас «письмова форма охоплює не тільки обширну документацію (договори, домовленості, протоколи),

а також і пресу (секції, відведенні для розміщення політичних фактів), а також політичну рекламу (головним чином, плакати)». Як зазначає мовознавиця, головним фактором, що відрізняє політичний дискурс від інших видів аргументативних дискурсів (юридичного, академічного, рекламного, побутового, виробничого) є його явно виражена апеляція до ціннісної системи, існуючої в даному суспільстві. Така спрямованість «обумовлює широке використання лексичних одиниць з оціночним (здебільшого позитивним) значенням, що позначають, головним чином, систему політичних цінностей (свобода, демократія, вибір, рівність і таке інше)» [6, с. 73].

Існує кілька підвидів політичного дискурсу, які використовуються для передачі ідей, переконання інших і формування громадської думки. Ось кілька прикладів:

– Законодавчий дискурс (урядовий/парламентський): стосується дискусій і дебатів, які відбуваються в законодавчих органах, таких як парламенти чи конгреси. Законодавці використовують специфічні мовні засоби, щоб відстоювати свою позицію та вести переговори з іншими законодавцями з метою прийняття законів і політичних рішень.

– Виборчий (електоральний) дискурс: цей тип дискурсу зосереджений на виборах і агітації. Кандидати та їхні прихильники використовують телерекламу, рекламу на вулицях або електронні засоби масової інформації тощо, спрямовані на те, щоб створити позитивний імідж кандидата чи партії та переконати виборців підтримати їхнє бачення управління.

– Публічний дискурс стосується дискусій і дебатів, які відбуваються серед представників громадськості, наприклад, у соціальних мережах, на зборах громад або під час публічних протестів. Люди використовують транспаранти з гаслами (письмова форма) або послуговуються скандованими вимогами (усна форма), щоб висловлювати свою думку та відстоювати свої переконання щодо політичних питань.

– Дипломатичний (зовнішньополітичний/міжнародний) дискурс передбачає проведення переговорів між державами, що зазвичай пов'язані з такими питаннями, як торгівля, безпека та міжнародні відносини. Дипломати використовують характерну мову для укладення угод, протоколів тощо, побудови та підтримки позитивних відносин, а також сприяння співпраці між націями; у таких випадках, при виборі мовної оболонки аргументації, визначальними стають етичні принципи, формалізовані у вигляді дипломатичного етикету [6, с. 73; 7].

Оскільки мета нашої статті – проаналізувати специфіку та характерні особливості вербалізації концепту МИР у китайському дипломатичному дискурсі, наразі зупинимо свою увагу саме на ньому.

Варто почати з того, що увага до особливостей дипломатичного дискурсу різних країн вже давно спрямовується низкою вітчизняних та зарубіжних мовознавців, серед яких: О. Пономаренко [8], Н. Кащишин [9], О. Мацько [10], Р. Поворознюк [11], Л. Науменко [12], О. Пазинич [13], Н. Bresslau [14], E. Serra [15] та ін. Аналізуючи історію дипломатичного дискурсу, зокрема те, як він змінювався з часом і як різні історичні події вплинули на його розвиток, варто відмітити, що основною характеристикою дипломатичного дискурсу будь-якої мовної системи є інтердискурсивність, «адже його учасники на міждержавному рівні займаються вирішенням досить широкого кола питань – від політичних, економічних, військових до, прикладом, сприяння у проведенні вузько галузевих міжнародних

конференцій у галузі медицини, космічних досліджень або ж організації культурних заходів і спортивних змагань» [8, с. 30]. Це свідчить про наповнення даного типу дискурсу маркерами інших дискурсів (термінів, спеціальної лексики, риторико-стилістичних засобів, сталих виразів тощо) та «вимагає від творців і учасників дипломатичного дискурсу неабиякої ерудиції, освіченості, знань у не одній галузі та сфері діяльності, що забезпечить належний рівень комунікації і уможливить адекватну реакцію, розуміння та сприйняття інформації у процесі спілкування» [8, с. 34].

Дипломатична мова кожної країни розвивалася з часом і була сформована історичними подіями та культурними змінами, що породжує унікальність та надзвичайну цінність дипломатичного дискурсу як одного з різновидів політичного дискурсу, адже, не зважаючи на низку труднощів (мовні бар'єри, культурні відмінності, політична напруженість тощо) дипломатичний дискурс часто використовується для подолання розбіжностей та вирішення конфліктів між усіма залученими сторонами на міждержавному рівні. Крім того, дипломатичний дискурс передбачає зосередження на спільних цінностях і цілях, щоб створити основу для довгострокових відносин і розвитку довіри між націями.

Що стосується китайського дипломатичного дискурсу, то він характеризується специфічними рисами, що відображають культуру, цінності та політичну систему Китаю. Передусім це пов'язано з розвитком китайської дипломатії з часів створення КНР, яку умовно можна поділити на три періоди, що пов'язані одне з одним: перші 30 років постійної боротьби під правлінням Мао Цзедуна; наступні 30 років на чолі з Ден Сяопіном під гаслом реформ відкритості; і, нарешті, нова ера, починаючи з 2008 року, яка знаменувала собою зростаючий вплив Китаю на міжнародну політику та поступовий перехід китайської дипломатії «від регіонального гравця до світового» [16, с. 58–59]. З цього часу почала розроблятися абсолютно нова концепція побудови міжнародних відносин, в яких дипломатія виступає ключовим стратегічним компонентом у процесі створення партнерських стосунків, відмови від будь-яких союзів та воєнних блоків тощо [16, с. 58–60]. Загалом китайський дипломатичний дискурс відображає акцент китайського уряду на взаємній повазі, невтручання та мирній співпраці. Використовуючи такий стиль спілкування, китайські дипломати прагнуть створити довіру та взаєморозуміння зі своїми співрозмовниками та просувати інтереси Китаю на міжнародній арені.

Китайські дипломати часто спираються на історичні та культурні факти, щоб підтвердити свої аргументи та налагодити стосунки зі своїми співрозмовниками. Вони можуть посилатися на китайську історію, літературу чи філософію, щоб проілюструвати тезу чи підкреслити спільні культурні цінності. Однак, на наше переконання, найбільш значущою рисою китайськомовного дипломатичного дискурсу є його імпліцитність, тобто, використання того спектру мовних засобів, яким послуговується китайський уряд та його представники під час міжнародних відносин і дипломатії, для опосередкованого, образного, не-прямого вираження думок з метою передати повагу, ввічливість і уникнення конфліктних ситуацій. До них належать евфемізми, метафори, алюзії, риторичні питання, натяки, тональність голосу, міміка та жести тощо.

Водночас не менш важливою характеристикою є концептуальність, тобто процес формування та функціонування системи

концептів, характерних для китайськомовного суспільства в цілому та дипломатичного дискурсу зокрема. У результаті аналізу досліджуваного дискурсу ми виявили, що серед низки функціонуючих концептів (ГАРМОНІЯ, НЕВТРУЧАННЯ, ВЗАЄМНА ВИГОДА тощо), ключовим концептом, який репрезентує найважливішу моральну цінність китайського народу, постає концепт МИР. Для глибшого розуміння особливостей його вербалізації у китайськомовному дискурсі на сучасному етапі розвитку, передусім проаналізуємо низку словникових тлумачень поняття 和平 héping «мир» (букв. гармонія-спокій), що виступають основними ознаками концепту. Отже, згідно сучасного словника китайської мови, «мир» – це невоєнний стан (напр., 保卫世界和平 bǎowèi shìjiè héping «захищати мир у всьому світі»); ласкавий, м'який, ніжний, помірний, ненасильницький (напр., 药性和平 yàoxìng héping «м'яка дія ліків»). Крім цього, до понять, що входять до концептуального поля феномену «мир», належать: 和平鸽 hépinggē «голуб миру», 和平共处 héping gòngchǔ «мирне співіснування», 和平共处五项原则 héping gòngchǔ wǔxiàng yuánzé «п'ять принципів мирного співіснування», 和平谈判 héping tánpàn «мирні переговори» [17, с. 608].

Повертаючись до головного предмету нашого дослідження, зупинимо свою увагу на найбільш актуальному для всього українського суспільства питанні війни Росії проти України з точки зору Китаю. Як відомо, 24 лютого 2023 року Китай оприлюднив позицію щодо політичного вирішення української кризи (关于政治解决乌克兰危机的中国立场), що складається з 12 пунктів (中国十二点和平建议) [18].

Аналізуючи ці пункти, слід зазначити, що вони ввібрали в себе більшість ключових принципів Економічного поясу Великого Шовкового шляху КНР (丝绸之路经济带 sīchóu zhī lù jīngjì dài), а саме: паритет («за будь-яких умов має бути повага до суверенітету, незалежності країни та її територіальної цілісності»), мир («усі стосунки варто будувати на основі партнерства, співпраці, взаємної вигоди») та інклюзивність (фокус уваги на «диверсифікацію ринку, спільне створення рамок регіонального економічного партнерства на основі відкритості, терпимості, балансу і взаємного сприяння») [16, с. 60]. Зокрема ретельне вивчення 12 положень підтверджує згадану раніше тезу про імпліцитність китайськомовного ділового дискурсу, адже принципова позиція Китаю полягає в тому, щоб опосередковано висловлювати свої переконання. Ми також можемо констатувати практично абсолютну лексичну немаркованість досліджуваного концепту, зафіксованого у згаданому переліку, адже лише у четвертому пункті конкретизується заклик Китаю до миру на лексичному рівні. Розглянемо кожен пункт детальніше.

1. 尊重各国主权。 Поважати суверенітет усіх країн.

Усі країни рівні незалежно від розміру, сили чи багатства. Усі сторони повинні спільно підтримувати основні норми, що регулюють міжнародні відносини, і захищати міжнародну чесність і справедливість. Цей пункт займає перше місце у списку, що вказує його вкрай вагоме значення серед 12 пунктів, отже, передусім «МИР – повага суверенітету кожної країни» (和平是尊重各国主权).

2. 摒弃冷战思维。 Відмовитися від менталітету холодної війни.

Безпека однієї країни не може бути за рахунок безпеки інших країн, а регіональна безпека не може бути гарантована

зміцненням або навіть розширенням військових блоків. Цим пунктом китайська сторона наголошує, що існування будь-яких різновидів ментальності часів холодної війни недопустиме, а значить, «МИР – відмова від менталітету холодної війни» (和平是摒弃冷战思维).

3. 停火止战. Припинити вогонь та покласти край війні.

4. 启动和谈. Почати мирні переговори.

У цьому контексті Китай закликає до мирних переговорів та припинення вогню, наголошуючи на важливості не посилювати конфлікти, не допускати подальшого загострення або навіть виходу української кризи з-під контролю, підтримувати Росію та Україну назустріч одна одній, відновити прямий діалог якомога швидше. Тому третьою та четвертою ознаками концепту виступають: «МИР – припинення вогню та війни» (和平是停火止战) та «МИР – початок мирних переговорів» (和平是启动和谈).

5. 解决人道危机. Вирішити гуманітарну кризу.

У цьому пункті висвітлено заохочення китайського уряду до збільшення гуманітарної допомоги відповідним районам, покращення гуманітарних умов, забезпечення швидкого, безпечного і безперешкодного гуманітарного доступу та запобігання появі ще більш масштабним гуманітарним кризам, з чого випливає ще одна ознака концепту: «МИР – вирішення гуманітарної кризи» (和平是解决人道危机).

6. 保护平民和战俘. Захистити цивільне населення та військовополонених.

Цим пунктом Китай демонструє підтримку обміну військовополоненими між Росією та Україною, а також закликає сторони конфлікту суворо дотримуватися міжнародного гуманітарного права, утримуватися від нападів на цивільних осіб і цивільні об'єкти, захищати жінок, дітей та інших жертв конфлікту. З цього твердження розуміємо, що наступною ознакою досліджуваного концепту є: «МИР – захист цивільного населення та військовополонених» (和平是保护平民和战俘).

7. 维护核电站安全. Підтримувати безпеку АЕС.

8. 减少战略风险. Знизити стратегічний ризик.

Китай рішуче закликає всі сторони дотримуватися конвенцій з ядерної безпеки та інших міжнародних законів і наполегливо уникати техногенних ядерних аварій, що можуть відбутися внаслідок збройних нападів. Крім цього, переконали у необхідності запобігти розповсюдженню ядерної зброї та уникнути ядерної кризи, а також виступає проти розробки та використання будь-якою країною біологічної та хімічної зброї за будь-яких обставин. Отже, сьомою та восьмою концептуальною ознакою постають: «МИР – підтримання безпеки АЕС» (和平是维护核电站安全) та «МИР – зниження стратегічного рішення» (和平是减少战略风险).

9. 保障粮食外运. Гарантувати доставку продовольства.

Усі сторони повинні виконувати Чорноморську угоду про транспортування зерна, підписану Росією, Туреччиною, Україною та Організацією Об'єднаних Націй, що забезпечує можливе вирішення глобальної продовольчої кризи, тому «МИР – гарантія доставки продовольства» (和平是保障粮食外运).

10. 停止单边制裁. Припинити односторонні санкції.

Мета протидії Китаю одностороннім санкціям полягає в тому, щоб створити умови для країн, що розвиваються, розвивати свою економіку та покращувати рівень життя людей, тому ще однією ознакою миру є: «МИР – припинення односторонніх санкцій» (和平是停止单边制裁).

11. 确保产业链供应链稳定. Забезпечити стабільність виробничо-збутового ланцюжка.

12. 推动战后重建. Сприяти післявоєнній відбудові.

Останні два пункти свідчать про готовність Китаю надати допомогу та відігравати конструктивну роль у післявоєнній реконструкції в зонах конфлікту, а також занепокоєння майбутньому процесу відновлення світової економіки у випадку порушення міжнародного співробітництва в енергетиці, фінансах, торгівлі зерном і транспортуванні. Тому окреслимо ще дві концептуальні ознаки: «МИР – забезпечення стабільності виробничо-збутового ланцюжка» (和平是确保产业链供应链稳定) та «МИР – сприяння післявоєнній відбудові» (和平是推动战后重建).

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, можна констатувати: згідно нашої інтерпретації, Китай запропонував усьому міжнародному співтовариству власне вирішення української кризи, що втілюється у концепті МИР (和平) наступним чином: для того, щоб досягти гармонії та балансу, необхідно обом сторонам віддати значну роль закликам до дій (дієслова поважати, відмовитися, припинити, почати, вирішити тощо), спрямованих на низку суспільних явищ (іменники суверенітет, менталітет, вогонь, переговори, криза тощо), що наділені певними ознаками (прикметники кожний, холодний, мирний, гуманітарний, цивільний тощо). Виходячи з цього, можна зробити висновок, що у дипломатичному дискурсі китайської мови досліджуваний концепт має досить широке концептуальне поле, що складається мінімум з 12 тверджень, які виражають усі можливі дипломатичні відносини між двома конфліктуючими сторонами.

Подальше дослідження передбачає більш комплексне дослідження як імпліцитних, так і експліцитних способів вербалізації концептів сучасного китайськомовного дипломатичного дискурсу, що складає перспективи майбутніх мовознавчих розвідок.

Література:

1. Федічев О.Є. Особливості функціонування модальних дієслів у китайськомовному дипломатичному дискурсі «Ad orbem per linguas. До світу через мови». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Світ як інтертекст», 17–18 червня 2020 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2020. 336 с.
2. Dijk van T. Discourse and Context: A Sociocognitive Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
3. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. 205 с.
4. Шевчук Н.В. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. Вісник ДАКККіМ. Політологія. Вип. 1. 2013. 269 с.
5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Підручник. Київ: Видавничий центр «Академія». 2004. 344 с.
6. Акінчиць Н.Г. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу. 2007. № 107. 72–76 с.
7. Dijk van, Teun. "What is Political Discourse Analysis?" Political Linguistics. Amsterdam: Benjamins: 1998. 11–52 p.
8. Пономаренко О.В. Інтердискурсивність як провідна риса дипломатичного дискурсу (на матеріалі виступів Міністра закордонних справ Італії Дж.Терці ді Сант-Агата на ІХ Конференції Послів у Римі). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Іноземна філологія». Вип. 47. К.: ВПЦ Київський університет, 2014. 30–35 с.
9. Кашишин Н. Особливості дискурсу та терміносистеми англомовних дипломатичних документів. Львів, 2009.

10. Мацько О.М. Мовні формули в дипломатичних текстах сучасної української мови: дисертація на здобуття кандидата філологічних наук. Київ, 2001. 244 с.
11. Поворознюк Р.В. Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів): автореферат дисертації на здобуття кандидата філологічних наук. Київ, 2004. 20 с.
12. Науменко Л.П. Діловий англомовний дискурс у ключових концептах, 2004. № 49. 40–44 с.
13. Пазинич О.М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування: Автореферат дисертації на здобуття кандидата філологічних наук. НАН України. Ін-т мовознав. ім. О.О.Потебні. Київ, 2001. 20 с.
14. Bresslau H. Manuale di diplomazia per la Germania e l'Italia. Traduzione di Voci-Roth A.M. Associazione italiana dei paleografi e diplomatici. Divisione studi e pubblicazioni. Roma, 1998. 1423 p.
15. Serra E. Manuale di storia dei trattati e di diplomazia. Milano, 1985. 378 p.
16. Шевченко О.М. Нова китайська дипломатія та її виклики. Китаєзнавчі дослідження. 2021. 63 с.
17. 现代汉语词典: 商务印书馆创立115周年纪念版. 中国社会科学院语言研究所词典编辑室编. 6版. 北京: 商务印书馆, 2012.
18. 关于政治解决乌克兰危机的中国立场. 2023. URL: <http://world.people.com.cn/n1/2023/0224/c1002-32630516.html>

Tsybmal S., Maksymets V. Implicit verbalization of the concept of peace in contemporary Chinese-language diplomatic discourse

Summary. The article examines the peculiarities of the implicit verbalization of the concept of PEACE in the diplomatic discourse of modern Chinese on the basis of the provisions on the political solution to the Ukrainian crisis

put forward by China on the first anniversary of the Russian-Ukrainian military conflict, which made it possible to outline the multi-component structure of the studied concept.

It is proved that in the context of Chinese-language diplomatic discourse, which is a type of political discourse, a number of concepts function, such as HARMONY, NON-interference, MUTUAL BENEFIT, etc., among which the concept of PEACE, which embodies the diversity of ideas about the highest moral value of each nation, imprinted in the Chinese-language consciousness, occupies a prominent place.

It has been found that the studied concept is actualized primarily through the concept of 和平 hépíng «peace», each of the components of which is the minimum nominal unit of the analyzed universal human phenomenon: lit. 和 harmony; living in harmony with the world; benevolence; 平 calm; equal; prosperous; calm down. In addition, other definitions of the concept of «peace» embodied in concepts characteristic of both European culture (e.g. 和平鸽 hépínggē «dove of peace»), and purely Chinese (和平共处 hépíng gòngchǔ «peaceful coexistence», 和平共处五项原则 hépíng gòngchǔ wǔxiàng yuánzé «five principles of peaceful coexistence»), etc. These and other lexical items play an important role in the formation and functioning of the concept of PEACE in the modern diplomatic discourse of the Chinese language, the main characteristic of which is implicit or indirect expression at the linguistic level. Among them are twelve points on peace formulated and put forward by the Chinese government as the main position in interstate relations, including respect for sovereignty, ceasefire, guarantee of food supply, maintenance of nuclear power plant safety, etc.

Key words: concept, peace, diplomatic discourse, implicitness, China's position.